

ALOJZIJ PETERLIN - BÁTÓG

POT ZA GORO

108012

POT ZA GORO

Stojan Berhar-Batog

DOBOVA 1929.

SAMOZALOŽBA.

1929-01-21

510801

510801

Vse pravice pridržane.

15 -10- 1999

199914911

Glej, vrba trhla, brazdovita rase
na bregu ob valovih vode čiste,
obleko svatovsko spet deva nase;
zelene živobujno žene liste . . .

Počasi srce moje leta vela
z nočjo in strahom so objela . . .

In kar so trhli vrbi listi mladi,
to meni je spomin o strti nadi !

Rispeti

Predolgo že si pesem v srcu spala,
privri na dan iz srčne zdaj globine;
že jasno sije sončece z vedrine,
in moč njegova je meglé razgnala.

Močno je v srcu rjula viher sila,
in ta mi slednji spev je zadušila. —

Zdaj vlada mir, in v tej tihoti svei
glase naj duše moje se — rispeti!

Spominsko knjigo tu odprto
vzradoščen pred seboj imam,
in v knjigi tej vsaktero črto
iz davnih dni še zdaj poznam.

Prijatelj mnog je v knjigo pisal,
spomin mi trajen v njo zarisal. —

Ah, ni spominska knjiga to —
s spomini srce je samo.

Usoda neizprosna mi je žrtvo
zahtevala v življenja zori mladi:
„Na veke odpovej se slednji nadi,
položi v grob srce brez nadej mrtvo!“

Njej bil pokoren sem ... Zdaj pokopane
brezbrižne so mladosti nade rane.

Da vsaj bi v grobne z njimi bil temine
pogreznil žalne še na nje — spomine!

Ti vprašal si, prijatelj, mene :
„Nesrečno mar kedaj si ljubil,
da v svet si vero vso izgubil,
da vzore pustil si vznesene?“

Kar, drug, dejal si, to je zmota ;
drugačna vsa so meni pota :

Še vzor mi ogenj v prsih neti,
a vzora tega ni na — sveti ...

Iskal sem v svetu vzorov, blaga, sreče,
iskal sem bleska sončnega v nižavi,
poslušal nisem, kar mož modri pravi,
da nično vse na zemlji je, bežeče.

Tako sem dolgo se slepil in motil,
obup se je duha že bil polotil.

A glej! Naenkrat iz višine jasne
zasine vzor, ki v veke ne ugasne.

Vesel slovo sem svetu dal,
zavrgel njega sem obete,
ker v hram Resnice večno svete
Vladar me večni si pozval. —

A srce, srce to nestalno
želi v svetá valovje kalno.

Zato moči, Gospod, mi daj,
da Tvoj ostanem — mož - značaj!

Za letom leto v večnost se gubi,
in novo nove nosi nam skrbi;
srce pa naše sto in sto želja
pošilja vsako leto do neba . . .

A kaj naj letos prosim Te, Gospod,
za sebe in za svoj slovenski rod ?

O daj, pretvori srca v nova nam,
da v njih ljubezen Tvoja najde hram !

Tja, kjer oče, mati sanjata
večno nevzdramljivi sen,
kjer cipresi dve naznanjata
in pa križ, na grobu zasajen,

kjer spomin mladosti moje spi —
tja srce mi vedno hrepeni,

da v objemu mrtvih dragih spet
vstane nove mi mladosti svet.

Dobova 1926.

Lepota zemlje naše me opaja,
gorko me je že marsikje objela,
a tvoja, Dobova, me je prevzela
in z radostjo ponosno me navdaja.

V goricah trta sočna in zoreča
rodu je tvojega kipeča sreča.

In ž njo pozdravlja tvoje duša vneta
može in žene, fante in dekleta.

Nedelja tvoja pred menoj vesela
razpeta je ko v soncu biser - mreža:
Mihalovec in Rigonci in Loče in Sela
in Mostec, Gaberje, pa dva Obreža

In ženske rute rumené kot teje,
ko v cerkvi tiha vdanost srca greje.

A na večer, ko zarja se poslavlja,
harmonika ljubezni pot pripravlja.

Pota in steze

Molitev.

Ti Sonce moje mladosti:
Ti Cvetje mladeniških let,
Ti Trnje možkih dni,
Ti Šiba moja starosti; —
Tebi še misel poslednja
v srcu trpečem živi.

Listi — nadeje.

Na liste drevesne sem zrl:
premnogi bil svež in zelen;
a mnogokateri rumen
v razvitku je svojem zamrl.

Srce ti človeško tako
sto upnih požene brstov,
od mnogih učaka sadov,
a drugi že zgodaj zamro.

Sonet trenutka.

Zletela
je ptica
sinica
vesela.

Vzdrhtela
devica
in v lica
zardela . . .

E, bila
ni ptica
sinica,

le želja
veselja
je bila. —

Oj dekle!

Oj dekle! Kdo bo tebe čuval,
ko jaz odidem v širni svet,
da slana te ne zamori,
da ti ne zvene žlahtni cvet?

„Oj, čuval bo me očka stari,
čuvar mladostnih mojih let,
da slana me ne zamori,
da mi ne zvene žlahtni cvet!“

Oj, dekle! Kdo bo tebe ljubil,
ko jaz odidem v širni svet,
kdo te na prsih svojih grel,
kot jaz sem, draga, te popred?

Ljubila bo me majka moja,
kot me ljubila prejšnjih let,
na prsih svojih grela me
kot ti si, ljubi, me popred.“

Oj dekle! Kdo bo tebe branil,
Ko jaz odidem v širni svet;
kdo čuval te bo pred volkovi,
če zaslede kdaj tvojo sled?

„Spomin na te bo mene branil,
spomin, ki mi je vedno svet,
bo branil pred volkovi me,
če mojo zaslede kdaj sled.“

Ob maminem grobu.

(† 30. I. 1898.)

Skopana je že jamica
med drugimi grobovi,
kjer našla dom bo novi
predraga moja mamica.

In mrzel njen bo novi dom,
ležišče trdo njeno,
in zemlje plast ledeno
nad njo odejo gledal bom ...

A, mamica, to ni za té,
ki zame si živela,
živela in trpela,
da v tla te mrzla polože!

Jaz grob ti v srcu bom odprl,
tu v nežnem boš spominu
živela samo sinu,
dokler s teboj ne bo — umrl.

Razbita čaša.

K studencu dekcle zalo gre
v kozarec si zajet vode.

Pri viru ljubček njen sedi,
nem v stran obrača le oči.

Obdajo slutnje jo bridke:
morda ne ljubi je srce! —

Sedaj pripogne se do tal,
da si bežeč zajame val.

Upre še v ljubljénca oči —
Na tleh se čaša razleti.

Tesno srce je bolj ko prej
in ptič dekletu poje z vej:

„Ne vara slutnja te srca!“
ljubezen je kot čaša ta!“

Vojna romanca.

Ko v vojsko mož odhajal je,
v obupu žena se solzila
in vsako jutro, vsak večer
k Devici zanj srčno molila. —

Minilo leto prvo je;
moža le ni, o njem ni glasa,
k Devici več ne moli zanj,
saj še za solze nima časa . . .

Minilo leto tretje je;
Devica je moža vrnila,
a žena se v solzah topi,
ker je že drugega ljubila.

Vojna balada.

Uživala srečo je trta nekoč
ob klên se čvrsto opirajoč;
a privihral je s strelo vihar,
ob tla je podrl ljubeči par.

— — — — —

Na fronti sovražni mlad mož stoji,
a misel se mu doma mudi
pri bolni ženi ta večer:
Kaj dela? Kako ji? — — —

Granata — — —

Mir — — —

Bolnice motno oko nocoj
strah razodeva in nepokoj:
Li pride mož vsaj ta večer
zatisnit ji v smrt oko? — — —

Vstrepet — — —

Mir — — —

— — — — — — — —
Vstrepetala, zmajala se zemlja v polnoč.
Spet klêna se trta je oprijela na moč. —

Sreča in bogastvo.

„Pojdi sreče si iskat
in povrni se bogat,
pridi bogatin s petico,
potlej hčer ti dam ženico!“

Tvoja majka je tako
rekla včeraj mi ostro,
ko pričel sem k nji za sebe
snubit, deklica, bil tebe.

Hej, čemu bi hodil v svet
in ostavljal deklic cvet?
Majka pač ne ve skrbeča,
kdo mi je — bogastvo sreča.

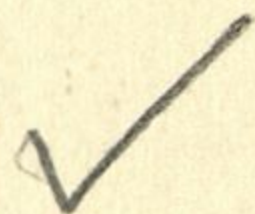
Tvoja slika.

„Če res ostavljaš našo vas,
daj, sliko vzemi to s seboj,
ko drugih deklic vidiš kras,
naj na zaklad te spomni tvoj!“

Ne skrbi mi, planinka, ne,
da tuji me premoti svet;
tam res več krasnih rož cvete,
najlepši je domači cvet!

Rad vzamem sliko tvojo to,
saj drag bo meni talisman;
a poleg v srce mi živo
tvoj vtisnjen je obraz cvetan.

Nagajivka.

Prišle so tri deklice,
lepe gorske vile tri:
Prva: kakor mladi sneg;
druga: kakor nagelček;
tretja: kakor ajdov cvet. —
In prinesle so mi dar:
prva: šopek belih rož;
druga: ustnic svojih med;
tretja: . . . (no, pa kaj vam to!) —
Vzel darove sem vesel;
z darom tretje tudi — njo,
ž njo prejel sem dare vseh:
rože, vroč poljub, srce.

Mladost.

Lepa krčmarica,
rad zahajam k tebi;
rožna so mi lica,
ko greva vsaksebi.

Tvoje vince rujno
pomladi moči,
telo tvoje bujno
strast sladko budi.

Tak ljubezen sveta
vrača se iz daljave,
pa pozabljam leta,
ki beže prek glave.

In tako edino
vseh spoznam modrosti:
da ljubezen, vino
sta izvor — mladosti.

Koroške pesmi

„Kaj, popotnik, hodiš tožno
tu po korotanskih tleh,
ko je vsula cvetje rožno
vigred po doleh, bregeh?

Ali pomlad tudi zate
okrasila ni zemlje?
Glej vesel te bujne trate,
daj, vzradosti si srce!“

Tiho, tiho, dekle krasno:
rad vesel bi hodil tod,
da s pomladjo lice jasno
tukajšnji bi dobil rod!

Marija na Zili.

Le moli, drago ljudstvo moli,
prošnja izpolni Bog ti sto;
med tvoje pa molitve vroče
naj čuje še moj glas nebo!

Ne zase, zate molim tukaj,
le zate, bedni Korotan:
Spasitelju človeštva Mati
izprosi ti svobode dan!

Kalno tebi je valovje, Drava,
mračno nad teboj visi nebo;
naroda si slika živa, prava,
ki z valovi mu pojiš zemljo . . .

„Ne, nikakor!“ — vodni duh šepeče —
„Ko oblak se vzpne od mojih tal,
skoro zlato sonce zaleskeče:
potlej sčisti zopet se mi val. —

„Kdaj pa sreča narodu posine,
kdaj blaginje sonca jasni soj,
kdaj srca se razbistre temine —
blažjih časov krije to ovoj.“ —

Prekmurke

Eli.

Tvoj cvetoči obraz:
tvoje bajne oči
telo so moje objele;
to je, Ela, bil čas
jesenskih noči,
čas duše moje prevesele ...

Mojze tako je — drhtel,
ko je z vrha goré
obljubljeno zrl deželo;
v njo pa priti ni smel,
če mu tudi srcé
je mnogo po njej krvavelo.

Mojze je pač umrl . . .
Jaz nočem tako ! —
Daj, Ela, se mi objeti !
Rad bi vedno tak zrl
v obraz ti, v oko,
in želel bi mreti, ne — umreti.

Ina.

Šla je misel pred mano
v mračno noč,
v daljo nepoznano,
luči iskajoč.

Z dalje skovikala sova,
pela je smrt;
jaz pa sem hodil pota nova,
potnik, v duši potrt.

In utihnila je sova,
(skoro bo sončen dan)
jaz pa zrem pota nova,
pota brez nočnih sanj.

Sonce je tvoja zenica, Ina,
v modrih nebeških očeh; —
radosti se napijva, vina
v teh ko dan svetlih nočeh!

Jeluška.

V deželi smeha, rožnih lic
ajda je dehtela;
po polju šla je Jeluška
in tako je pela:

„Le cveti, cveti ajdov cvet,
kako sem te vesela,
ko vem, da s svojim dragim bom
prav kmalu ajdo žela!“ —

V deželi smeha, mladih lic
ajda je dehtela
in mrzla slana padla je
in cvetje vse požela.

Pri srcu Jeluški hudo,
a ne po ajde cvetu,
oj, po nezvestem ljubčku le
težko je zdaj dekletu.

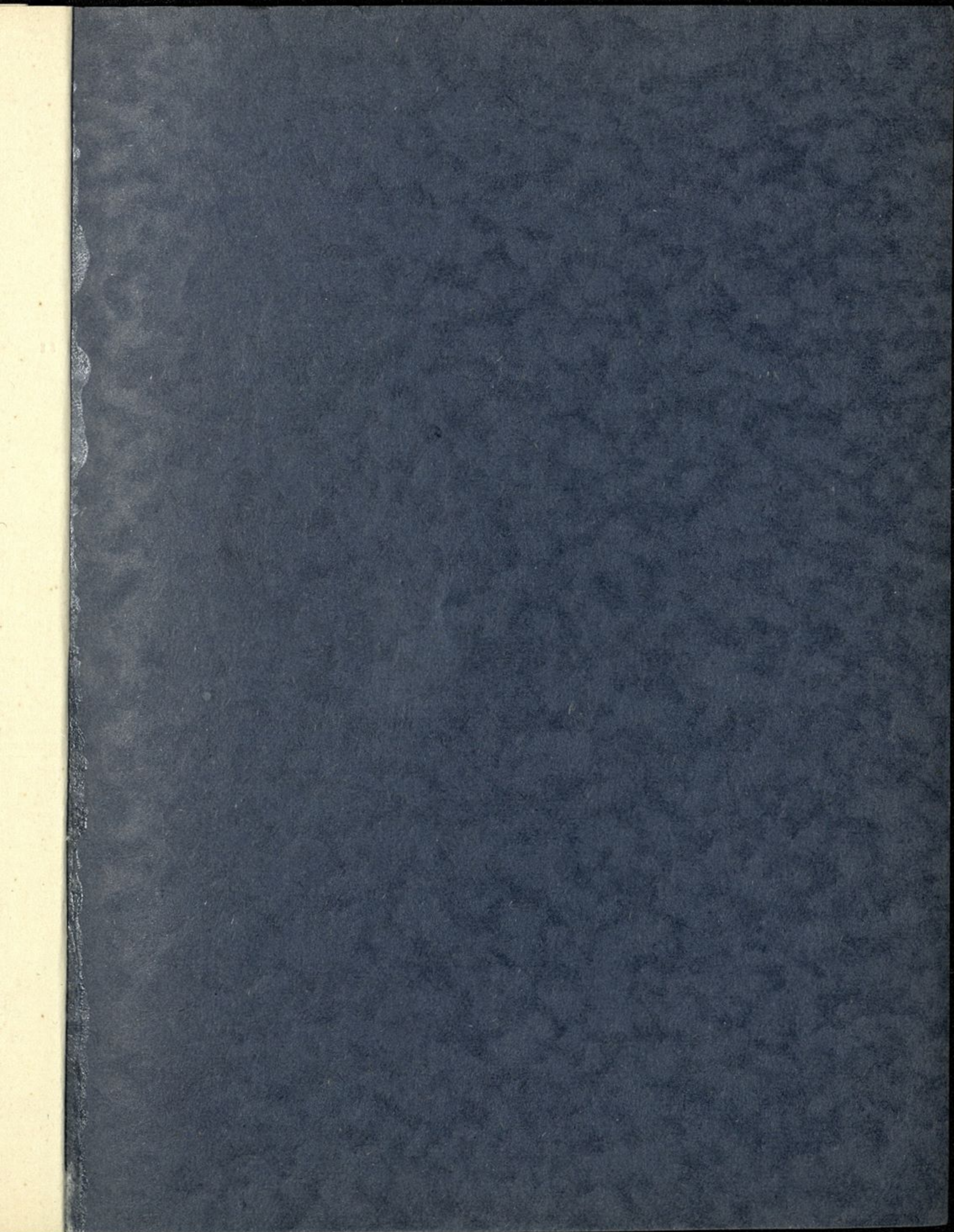
Kam

COBISS %042%00

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000215237

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

510801